

Referat: Møde i Landsbyforum, 13. juni 2023.

1. Velkomst og mad

Charlotte orienterede om møde med ministeren for landdistrikter, som var på besøg i Stevns Kommune i april og hørte oplæg om bl.a. Landsbyforum og landsbykoordinator-funktionen.

2. Status på landsbyer der ikke er medlem af Landsbyforum:

- Frøslev er opmærksom på Landsbyforum og skulle være på vej (Anette har kontakt)
- Havnelev-Boestofte: Niels-Jørgen vil prøve at få kontakt til dem han kender. Jakob kontakter bestyrelsen i Havnelev forsamlingshus.
- Tommestrup er fortsat "samarbejdende". De afventer efterårets generalforsamling, hvor de evt. vil stifte en borgergruppe, der kan deltage.
- Skrosbjerg: Michael har en kontakt
- Renge og Lille Tåstrup Jakob undersøger om de er organiserede

Charlotte opfordrede til, at man er opmærksom på at få alle med, hvis man er ude i landsbyer, som ikke er repræsenteret/ikke deltager i Landsbyforum.

3. Lokale varmeløsninger og energifællesskaber

Hvad rører sig i landsbyerne og orientering om kommunens bistand. Kan vi gøre mere for at dele viden på tværs?

En initiativgruppe i **Klippinge** er langt fremme med at undersøge muligheder for at etablere lokalt fjernvarmeværk, muligvis med brug af overskudsvarme fra det nærliggende gartneri. Har fået lavet screening af muligheder af eksternt konsulentfirma og holdt flere borgermøder. Arbejder nu med tilkendegivelser fra borgerne og næste skridt er at udforme et projektforslag.

Lille gruppe i **Hellested** har holdt borgermøde med oplæg om erfaringer af forskellig art, har fået sendt brev ud til byens borgere via e-Boks, stemmer dørklokker for at høre om folks interesse og prøver nu at danne en initiativgruppe.

I **Boesdal** har en mindre gruppe haft overvejelser og lavet beregninger om termonet. De er nu med i nedenstående projekt.

Skørpinge/Sydstevns: En forening er oprettet med det formål at undersøge mulighederne for at etablere energifællesskab og termonet. Der søges om støtte til at få gennemført undersøgelsen, bl.a. fra LAG Sydsjælland og Andel. Niels-Jørgen Skindersø, som deltager i Landsbyforum for Skørpinge, er en af initiativtagerne.

Screening af landsbyer

Stevns Kommune forventer senere i 2023 at igangsætte en generel screening af seks landsbyers potentiale for at etablere en lokal, fælles varmeløsning i mindre målestok. Det drejer sig om Hellested, Strøby, Holtug, Boestofte-Havnelev, Lyderslev-Gevnø, Magleby. Der er udvalgt seks landsbyer, som har en størrelse, hvor det er vurderet realistisk, at mindst 100 husstande i byen vil tilslutte sig en fælles løsning. Grænsen ved 100 er sat på baggrund af erfaringer fra lignende screeninger af landsbyer i andre kommuner.

Screeningen skal give beboerne i de enkelte landsbyer et billede af, om der tegner til at være et potentiale for en fælles varmeløsning i deres by, eller om det efter al sandsynlighed vil være den

økonomisk mest interessante løsning, at beboerne har/etablerer individuelle varmeløsninger baseret på fx varmepumper. Resultaterne bliver præsenteret ved borgermøder.

Stevns Kommune tilbyder bistand til lokale arbejdsgrupper, der arbejder med at afklare mulighederne for at få en fælles, lokal varmeløsning.

<https://stevnslandsbyer.dk/stoette-til-faelles-varmeloesninger-i-mindre-maalestok/>

- Der blev efterspurgt flere informationsmøder om mulighederne for fælles varmeløsninger/energifællesskaber
- Der er interesse for mulighederne for at samle flere landsbyers fælles varmeløsning i ét fællesskab.
- Stevns Kommune er i dialog med andre kommuner og organisationer der arbejder med disse emner og følger udviklingen.

4. **Strategisk landsbyplanlægning:** Præsentation af den lovpligtige opgave, oplæg til udvikling af en overordnet landsbystrategi og lokale landsbystrategier. Input fra Landsbyforum.

Jakob præsenterede udkast til hvordan Stevns Kommune, i samarbejde med Landsbyforum og landsbyerne, kan gribe strategisk landsbyplanlægning an. Præsentationen er vedhæftet.

Formål: Med krav om den strategiske planlægning skal kommunerne sammenhængende tage stilling til mulighederne for udvikling af kommunens landsbyer, så de er levedygtige lokalsamfund, hvor det er attraktivt at leve og bo. Hvordan vi definer udvikling og levedygtig, er noget Landsbyforum og landsbyerne kan være med til at præge.

Kort fortalt er det meningen først at udforme en *overordnet landsbystrategi* der er retningsgivende for landsbyernes udvikling. Den udvikles i samarbejde med Landsbyforum og besluttet politisk. Derefter har landsbyerne mulighed for at udvikle *lokale landsbystrategier*, som fokuserer på særlige udviklingsmuligheder i den enkelte landsby. Det sker i samarbejde med landsbykoordinatoren. De lokale strategier godkendes også politisk, så de er udtryk for en fælles intention mellem kommune og landsby, og de kan fungere som fælles reference-dokument for fremtidig udvikling i landsbyen. På baggrund af strategierne realiserer landsbyerne, i samarbejde med kommunen, indsatser der skaber udvikling i landsbyerne.

- Der var positiv respons fra Landsbyforum til planerne og flere vil vende det med de andre i bylaug/borgerforening
- Der var forslag til at fokusere på "trivsel i landsbyerne", "fællesskabet i landsbyerne", "samlingssteder" og "få flere motiveret til at bidrage til landsbyens aktiviteter".
- Det blev foreslået at "sætte lup på landsbyen" som en metode til at snakke med hinanden om landsbyens kvaliteter og muligheder.
- Flere kommentarer, overvejelser og forslag tages imod med kyshånd

5. **Del en udfordring fra din landsby – og få gode råd med hjem.** Landsbyforum er til for at dele viden og erfaringer på tværs mellem byerne. Derfor tager vi hul på en snak om aktuelle udfordringer eller dilemmaer, som der typisk kan være i landsbyen. Hvad kan vi fx gøre, når et meget forfaldent hus trækker hele byen ned?

Vi nåede at få gode snakke om udfordringen med huse der står og forfalder, og den overordnede konklusion er, at man som udgangspunkt er nødt til at prøve at komme i dialog med hinanden – på en konstruktiv måde. Nogle gange kan man måske hjælpe hinanden med udfordringerne, og dem der har noget forfaldent vil måske gerne have et kærligt skub og en hjælpende hånd.

- Der var en god historie om at banke på og spørge, om man må hjælpe med at fælde nabos træ som irriterer – og hvor der blev taget godt imod forslaget som en tjeneste.
- Det hjælper ikke at ringe til kommunen, da man må bo som man vil, og kommunen ikke har lov eller regler at komme med. (Medmindre der er sundhedsfare, rotter eller risiko for personskaade)
- Der var forslag om at gøre det mindre besværligt for entreprenører at opkøbe de faldefærdige huse.
- I nogle landsbyer er borgerne gået sammen om at opkøbe faldefærdige huse. Læs artikel om det her, hvor der også er andre gode råd
<https://www.bolius.dk/borgere-koeber-faldefaerdige-huse-for-at-rive-dem-ned-91129>
- Det er en mulighed at kommunen afsætter midler til at støtte nedrivning og få refusion fra statslig pulje til landsbyfornyelse. Aktuelt er der ikke afsat midler til det i kommunen.

→ Send stadig gerne en udfordring eller et dilemma fra din landsby til landsbykoordinatoren, så tager vi det med på et senere møde.

6. Stigruppe Flere landsbyer er interesserede i at udvikle stier og andre er godt i gang...

Er der interesse for at danne en stigruppe, hvor vi kan dele erfaringer og arrangere oplæg med forskellige ”sti-kompetencer” m.m.?

- Vi aftalte at det kunne være en god ide at begynde med at holde et arrangement om emnet. Jakob arbejder videre med det.

7. Studietur til Sønderborg Kommune Status, tilmeldinger og ideer til programmet.

- Vi er nu 15 deltagere på turen – og der er plads til flere
- → Giv besked i løbet af juni, hvem der deltager fra jeres landsby.

8. Evt.

Vi tog en spontan hurtig runde med nye tiltag fra landsbyerne:

- Himlingøje har gode erfaringer med at invitere byen på morgenkaffe en søndag kl. 10 i forsamlingshuset og nytårsbrunch i samarbejde med menighedsrådet. Der dukker nye grupper af borgere op.
- Valløby har haft succes med at arrangere vin- og ostesmagning for byen
- Valløby arbejder på at få lavet en film om byen for at tiltrække tilflyttere.
- Magleby har gode erfaringer med at opstille storskærm og invitere til at se fodboldkamp sammen i forsamlingshuset.
- Hellested-dag med aktiviteter, loppemarked og fest om aftenen, evt. med økonomisk overskud til at investere i fællesskabet. Her dukker byens yngre borgere frem.
- Endeslev har lavet den gamle garage om til værksted og arbejder på at lave et tingsted ved gadekæret, begge projekter med fondsstøtte.

Samling af artikler og andre ressourcer vedr. landsbyliv

Fremover prøver vi at sende mail ud til jer, når der er nyt på Stevnslandsbyer.dk.

Vi vil prøve at samle artikler m.m. som er relevante for liv og udvikling i landsbyerne.

Her på siden ligger allerede noget inspiration, særligt om etablering af fælles varmeløsninger.

<https://stevnslandsbyer.dk/forside/videnoginspiration/>

Der er også en side med links til fonde og puljer, hvor I kan søge støtte

<https://stevnslandsbyer.dk/forside/soeg-stoette/>

/Jakob Hansen 16/6 2023